

Signalering rechtspraak

20

– Rechtbank Noord-Holland 31 januari 2024, ECLI:NL:RBNHO:2024:626

Wederom een betreurenswaardig incident tijdens een bedrijfsuitje met RIB's (Rigid Inflatable Boat) met ernstige letselschade als gevolg.

Het Nederlandse detacherings-/advies- en trainingsbureau Win B.V. (hierna: 'Win') organiseert vanaf 2008 jaarlijks een evenement voor haar personeel waarbij deels sprake is van werkgerelateerde activiteiten en deels van ontspanningsactiviteiten. Het bedrijfsuitje 2019 bestond in de ochtend uit een werkgerelateerde bijeenkomst en aan het einde van de middag uit een RIB experience op de Schelde.

Win had het Nederlandse Incentive Direct ingeschakeld om het bedrijfsevenement te organiseren. Deze heeft de Belgische New Movecon BVBA (hierna: 'Movecon') ingeschakeld voor de uitvoering van de RIB experience. Zij deed dat met twee RIB's: de AMBRAS I en AMBRAS II (met aan boord zeven respectievelijk tien medewerkers van Win).

Na ongeveer tien minuten varen zijn de twee RIB's recht op elkaar afgevaren met de bedoeling elkaar te kruisen doch met het resultaat dat zij met elkaar in aanvaring kwamen. Sommige passagiers werden daarbij het water in geslingerd. Meerdere passagiers en de beide schippers zijn (ernstig) gewond geraakt als gevolg van het ongeval.

Movecon en de beide schippers zijn bij vonnis van 26 januari 2021 door de rechtbank Antwerpen veroordeeld tot geldstraffen en een voorwaardelijke gevangenisstraf onder andere wegens onverantwoord vaargedrag.

Enkele werknemers hebben hun werkgever Win aansprakelijk gesteld voor de door hen geleden (letsel)schade. Win heeft een beroep gedaan op haar AVB-verzekeraar A.S.R. Schadeverzekering N.V. (hierna: 'ASR'). Met enkele werknemers heeft ASR de schade volledig afgewikkeld (onder cessie) via het sluiten van vaststellingsovereenkomsten. Met anderen wordt de schade nog afgewikkeld.

Win en ASR vorderen voor de rechtbank Noord-Holland een verklaring voor recht dat Incentive Direct zowel jegens Win als ASR aansprakelijk is voor alle schade die het gevolg is van het ongeval met de RIB's en veroordeling tot betaling aan Win van € 522.535,61 en aan ASR van € 124.343,56.

Win stelt dat Incentive Direct op grond van artikel 6:74 jo. artikel 6:76 BW toerekenbaar tekort is geschoten in haar verplichtingen uit de overeenkomst voor het bedrijfsuitje 2019. ASR is in bepaalde rechten van Win gesubrogeerd.

Primair baseren ASR en Win hun vorderingen op een toerekenbare tekortkoming van Incentive Direct bij het uitvoeren van de tussen Incentive Direct en Win gesloten overeenkomst (art. 6:74 BW). Daarbij heeft Win c.s. gesteld dat de schippers van de twee RIB's als hulppersonen van Incentive Direct moeten worden aangemerkt en dat fouten (tekortschieten) van die schippers dus in de verhouding tussen

Win en Incentive Direct voor rekening van Incentive Direct komen (art. 6:76 BW).

Ter afwering van haar gestelde contractuele aansprakelijkheid beroept Incentive Direct zich (o.a.) op haar algemene voorwaarden (hierna: 'AV') waarvan artikel 9.f. als volgt luidt:

ID, haar medewerkers en uitvoerders, aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor letsel of schade door welke oorzaak en van welke aard ook, van door ID verrichte werkzaamheden. Opdrachtgever vrijwaart ID, haar medewerkers en derden tegen alle vorderingen en kosten terzake.

Win en ASR stelden dat Incentive Direct geen beroep toekwam op haar AV gelet op het bepaalde in artikel 9.d. AV dat als volgt luidt:

De in deze voorwaarden opgenomen beperkingen van de aansprakelijkheid gelden niet indien de schade te wijten is aan opzet of grove schuld van ID of haar ondergeschikten.

De rechtbank wijst het beroep van Win en ASR op artikel 9.d. AV van de hand, kort gezegd omdat de schippers geen ondergeschikten zijn van Incentive Direct:

'4.20.2.

Het begrip "ondergeschikte" wordt niet gedefinieerd in de algemene voorwaarden. Het begrip "ondergeschikte" moet in dit geval met toepassing van de Haviltex-maatstaf worden uitgelegd. Het begrip "ondergeschikte" houdt in het bestaan van een (juridische) gezagsverhouding. Dat volgt uit het woordenboek Van Dale, het geldende recht en de rechtspraak. Voor een ruimere uitleg van het begrip "ondergeschikte" als bedoeld in artikel 9 onder d, zoals Win c.s. die lijkt voor te staan, ziet de rechtbank geen grond, ook niet gezien de samenhang met artikel 9 onder f van de algemene voorwaarden.

4.20.2.

Schippers [gedaagde sub 2 in vrijwaring] en [gedaagde sub 3 in vrijwaring] stonden niet in enige (formele of materiële) gezagsverhouding tot Incentive Direct. Zij waren ingeschakeld door New Movecon. Incentive Direct had als organisator van het bedrijfsuitje geen bevoegdheid om instructies of aanwijzingen te geven aan de schippers. Dat medewerkers van Incentive Direct bij het bedrijfsuitje aanwezig waren, maakt dit niet anders. Incentive Direct had immers geen zeggenschap over de (gevaarzettende) gedragingen van de schipper(s). Niet Incentive Direct, maar New Movecon had de schippers ingeschakeld en inhoudelijke aansturing door Incentive Direct was niet aan de orde, ook al niet gelet op het feit dat zij terzake niet bekwam waren. De schippers zijn dan ook niet aan te merken als ondergeschikten van Incentive Direct. Daardoor gaat de uitzondering van artikel 9 onder d van de algemene voorwaarden niet op.'

De rechtbank oordeelt dat Incentive Direct zich kan beroepen op artikel 9.f. AV en reeds daarom niet aansprakelijk is voor de door Win en ASR gestelde schade. De rechtbank voegt er nog aan toe dat voor zover Win en ASR hun vorde-

* Richard van 't Zelfde is partner bij Caland Advocaten te Rotterdam.

ringen baseren op onrechtmatige daad, die grondslag evenmin kan slagen nu Win en ASR geen feiten of omstandigheden hebben aangevoerd waaruit volgt dat enig handelen van Incentive Direct een onrechtmatige daad jegens Win en/of ASR oplevert.

Mede gelet op de hoogte van de schade zullen Win en ASR mogelijk in hoger beroep gaan tegen het vonnis.

Niet bekend is of Win en ASR hebben onderzocht of het mogelijk was om (in België naar Belgisch recht) Movecon en/of de geregistreerd eigenaren van de RIB's en/of de betrokken schippers aan te spreken (en voorts rechtstreeks hun P&I-verzekeraars indien zij die hadden).

Als deze aanvaring zich op een Nederlandse rivier had voorgedaan en Nederlands recht van toepassing zou zijn, zou de overeenkomst voor het met de RIB's varen met de personeelsleden kwalificeren als overeenkomst van personenver-

voer over de binnenwateren zoals bedoeld in artikel 8:970 BW¹ en zouden de personeelsleden van Win kwalificeren als passagier zoals bedoeld in artikel 8:974 BW. Denkbaar zou dan zijn dat de gewonde passagiers zich op basis van zo'n overeenkomst rechtstreeks hadden gewend tot Movecon.²

Voorts zou denkbaar zijn dat de passagiers de geregistreerd eigenaren van de RIB's aanspreken, bijvoorbeeld op basis van de aanvaringsbepalingen (art. 8:1006 lid 1 BW). De in artikel 8:1006 lid 1 BW bedoelde schuld lijkt hier aanwezig onder de zogenoemde a- en b-grond van Hoge Raad 30 november 2001, NJ 2002/143 (*Casuele/De Toekomst*). Ook zouden de passagiers de schippers rechtstreeks kunnen aanspreken op grond van onrechtmatige daad. In aanvulling hierop zouden de passagiers er goed aan doen om rechtstreeks de betrokken P&I-verzekeraars van de RIB's aan te spreken.

-
1. Zie het tussenarrest Hof Amsterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:5153 en het vervolgarrest Hof Amsterdam 18 december 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:4780; Rb. Rotterdam 20 september 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:7232, S&S 2018/3 en M.H. Claringbould. 'De overeenkomst van personenvervoer, het aansprakelijkheidsregime en de limieten', *NTHR* 2021, afl. 1, p. 1-17.
 2. Voor de toepasselijkheid van art. 8:974 BW is niet vereist dat de passagiers zelf met de vervoerder (Movecon) hebben gecontracteerd (HR 11 juni 2014, NJ 2014/370). Het beroep op art. 8:974 BW komt de passagiers ook toe als hun werkgever of Incentive Direct met Movecon c.q. de eigenaren van de RIB's heeft gecontracteerd.